

DPP
Kobyl

SKES

Stała Konferencja
Ekonomii Społecznej
www.sk.es.pl

Warszawa, dn. 4 kwietnia 2013 r.

Henryk Wujec
Przewodniczący
Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej

P. A. Kosiniak-Kamysz
8.04.13.

Sz. P. Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Do wiadomości:
SZ. P. Krzysztof Więckiewicz
Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego
Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Prace nad nową wersją *Paktu publiczno-społecznego na rzecz zwiększenia udziału obywateli i wspólnot samorządowych w rozwoju ekonomii społecznej wspierającej działania na rzecz spójności społecznej 2020* prowadzone przez Stałą Konferencję Ekonomii Społecznej zostały zakończone i w związku z tym przekazuję Panu projekt dokumentu.

Został on opracowany przez powołaną w ramach SKES grupę redakcyjną, która podczas swoich prac starała się uwzględnić stanowiska i poglądy różnych środowisk składających się na sektor ekonomii społecznej w Polsce. Projekt paktu został następnie zaprezentowany środowiskom związanym z ekonomią społeczną podczas VI Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej, które odbyły się w październiku zeszłego roku w Krakowie. Na konferencji tej projekt omawiany był w kontekście przygotowywanego Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, jako wyraz pewnych idei, które praktyczną realizację mają znaleźć w KPRES.

Mamy nadzieję, że projekt paktu spotka się z zainteresowaniem ze strony Pana Ministra i, jeżeli uzna Pan to za stosowne, zostanie przekazany do Zespołu ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej do zaopiniowania go jako dokumentu, który mógłby zostać skierowany na Radę Ministrów w celu jego przyjęcia.

Z poważaniem,
Henryk Wujec
Henryk Wujec

Pakt publiczno-społeczny
na rzecz zwiększenia udziału obywateli i wspólnot samorządowych
w rozwoju ekonomii społecznej wspierającej działania na rzecz spójności społecznej
2020

Doświadczenia ostatnich lat ukazały skalę nowych wyzwań, przed którymi stoi Polska i świat.

W kraju stoiśmy w obliczu niekorzystnych zmian demograficznych, walczymy o podniesienie poziomu zatrudnienia, mierzymy się z problemami niewystarczającej spójności społecznej, niskiego kapitału społecznego, nierównego i niewystarczającego dostępu do dóbr i usług społecznych.

Z kolei świat już teraz doświadcza skutków kurczenia się zasobów, zmian klimatycznych, globalizacji kapitału, malejącego znaczenia państw narodowych czy deficyt demokracji.

Z większością wyzwań dzisiejszego świata poszczególne, pojedyncze podmioty życia społecznego – zarówno publiczne (w tym instytucje państwa), jak i te rządzące się prawami rynkowymi – nie są w stanie zmagać się samodzielnie.. Niezbędna okazuje się więc obywatelska aktywność, zarówno na polu gospodarczym, jak i społecznym, oraz na przecięciu tych dwóch obszarów, w miejscu, w którym sytuuje się ekonomia społeczna, rozumiana jako niezależne od państwa, ale nakierowane przede wszystkim na pomaganie dobra wspólnego działania uwzględniające rachunek ekonomiczny.

Przestrzeń ta stanowi integralną część aktywności wspólnot samorządowych i społecznie odpowiedzialnego terytorium, stanowiąc praktyczną realizację konstytucyjnych zasad społecznej gospodarki rynkowej, a zwłaszcza zasady solidarności.

Dlatego władze publiczne oraz organizacje obywatelskie postanawiają zawrzeć pakt publiczno-społeczny, który stworzy podstawy umożliwiające zwiększenie udziału obywateli i wspólnot samorządowych w rozwoju ekonomii społecznej. Pakt ten stanowi jednocześnie wskazania dotyczące działań umożliwiających zrealizowanie europejskiej strategii Europa 2020 w Polsce.

Strony Paktu uznają, że działania obywatelskie odbywają się na poziomie lokalnym, odbudowując obywatelskie wspólnoty samorządowe, w wymiarze politycznym, społecznym i ekonomicznym. W związku z tym strony zgadzają się, że niezbędne jest tworzenie podstaw o charakterze systemowym umożliwiających wsparcie zdolności społeczności do samoorganizacji oraz rzeczywistych i dojrzałych partnerstw instytucji publicznych, obywatelskich i lokalnych przedsiębiorców.

Strony wyrażają przekonanie, że we współczesnym świecie właśnie współdziałanie – zarówno pomiędzy poszczególnymi partnerami, podmiotami, społecznościami, jak i wewnątrz tych zbiorowości – jest warunkiem koniecznym konkurencyjności oraz zrównoważonego rozwoju w jak najszerszym sensie.

Biorąc powyższe pod uwagę:

I.

Strona publiczna w swoich działaniach na rzecz ekonomii społecznej deklaruje:

1. **wspierać** te działania obywateli, które zgodnie z konstytucyjną zasadą społecznej gospodarki rynkowej, zapewniają dostarczanie wysokiej jakości usług użyteczności publicznej (usług interesu ogólnego) ważnych z punktu widzenia dobra wspólnego, w szczególności poprzez:
  - system społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, uwzględniających zarządzanie polityką zamówień na wszystkich szczeblach oraz wdrożenie rozwiązań wynikających z ustawodawstwa europejskiego zwłaszcza w zakresie klauzul społecznych, zamówień zastrzeżonych i usług społecznych;
  - zwiększenie dostępności systemów finansowania działalności społecznej i gospodarczej ekonomii społecznej, w tym nowych form zwrotnego finansowania ze środków publicznych i prywatnych,
  - wspieranie poprzez system podatkowy działań służących zwiększaniu niepodzielnych kapitałów zasobowych umożliwiających rozwój przedsiębiorstw społecznych;
2. **chronić** różnorodność form działalności gospodarczej obywateli, w tym przede wszystkim tworzących własność społeczną (np. spółdzielczą, pracowniczą, organizacji pozarządowych) lub umożliwiających integrację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, w szczególności poprzez:
  - rozwiązania prawne zapewniające rozwój spółdzielczych i innych uspołecznionych form prowadzenia działalności gospodarczej,
  - wspieranie i upowszechnianie tych form aktywności, które z uwagi na zatrudnianych pracowników (np. zatrudnienie socjalne) lub szczególnie kosztowne zadania społeczne (np. ochrona środowiska) mają trudniejsze warunki funkcjonowania,
  - edukację na wszystkich poziomach, prowadzącą do propagowania postaw kooperatystycznych i przedsiębiorczych, rozumianych jako sposób rozwiązywania problemów a nie osiągania prywatnych zysków,
3. **umożliwić** obywatelom poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań ich własnych problemów, wspierając takie rozwiązania, które mogą stać się podstawą działań systemowych, w szczególności poprzez:
  - wspieranie, poprzez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich i inne podobne fundusze, innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych dających maksymalnie dużą wolność poszukiwań, testowanie i upowszechnianie tych rozwiązań,
  - ułatwienie obywatelom dostępu do informacji publicznej i statystyk publicznych,
  - przygotowanie i wdrażanie rozwiązań systemowych prowadzących do tworzenia lokalnych partnerstw rozwoju o charakterze publiczno-społecznym z udziałem przedsiębiorców.

II.

Podmioty obywatelskie działające na rzecz ekonomii społecznej deklarują:

1. **dbać** o dobro wspólne, starając się w największym stopniu uzgadniać interes prywatny i grupowy z interesem ogólnym, w szczególności poprzez:
  - współtworzenie zasad przejrzystego działania i uczestnictwa w ocenie działań przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej,
  - wdrożenie pomiaru wartości społecznej swoich działań,
  - aktywne uczestnictwo w budowaniu społecznie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw;
2. **wykorzystywać** wszystkie dostępne środki dla maksymalizacji zysku społecznego, w szczególności poprzez:
  - wspieranie i upowszechnianie działań odpłatnych i nieodpłatnych pożytku publicznego oraz działań gospodarczych mających na celu aktywne włączenie się w realizację polityk publicznych,
  - promowanie w swoich działaniach zasad zrównoważonego rozwoju obejmującego ochronę i racjonalne wykorzystanie posiadanego dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego oraz uznanie więzi społecznych za podstawę stosunków społecznych i gospodarczych,
  - tworzenie mechanizmów wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w obszarze ekonomii społecznej;
3. **brać aktywny udział** we współtworzeniu, realizacji i monitorowaniu polityk publicznych i w procesie stanowienia prawa, w szczególności poprzez:
  - aktywny udział w konsultacjach dokumentów programowych i rozwiązań prawnych,
  - promowanie działań zawartych w programach rozwoju i aktach prawnych,
  - tworzenie sieci, porozumień i wspólnych reprezentacji umożliwiając efektywny i reprezentatywny dialog obywatelski,
  - trwały udział w monitorowaniu polityk publicznych umożliwiający zwiększenie ich efektywności na rzecz dobra wspólnego.

III.

Uzgodniwszy swoje wzajemne zobowiązania, strony deklarują, że podejmą wysiłki na rzecz lepszego współdziałania w celu skutecznego odpowiadania na wyzwania społeczne, co osiągną m.in. poprzez:

1. Efektywne funkcjonowanie **Zespołu ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej** pracującego nad celami strategicznymi, a po zakończeniu jego prac powołanie na poziomie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej krajowego komitetu, jako kluczowego instrumentu zapewniania spójności i monitorowania polityk publicznych związanych z ekonomią społeczną. W skład komitetu którego wejdą przedstawiciele resortów odpowiedzialnych za

realizację polityk państwa w kluczowych dla ekonomii społecznej obszarach, reprezentanci samorządu oraz przedstawiciele ekonomii społecznej;

2. Opracowanie i wdrożenie **Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej** oraz poddanie społecznej ocenie efektów wdrażania programu na kolejnych jego etapach. Program rozwoju ma umożliwić realizację działań na rzecz ekonomii społecznej w perspektywie do 2020 roku, w wymiarze prawnym, organizacyjnym, finansowym i edukacyjnym, korelując działania z nowymi programami operacyjnymi na poziomie krajowym i regionalnym. Program określi podstawowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej, które będą mogły zostać zrealizowane na poziomie lokalnym przy wsparciu działań regionalnych i krajowych.
3. Wystąpienie do samorządów wojewódzkich o podpisywanie **paktów regionalnych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej** i wspieranie tworzenia i realizacji Regionalnych Programów Rozwoju Ekonomii Społecznej, przygotowywanych obecnie w województwach. Postanowienia niniejszego Paktu powinny stać się podstawą powstawania podobnych uzgodnień na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dlatego też, strony zobowiązują się do promowania powyższych rozwiązań i zachęcania jednostek samorządu terytorialnego do negocjowania oraz zawierania partnerstw lokalnych wspierających partnerstwo publiczno-społeczne. Treść Paktu zostanie przedstawiona do dyskusji na Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, celem wypracowania rekomendacji dla wspólnych działań w regionach i w środowiskach lokalnych.
4. **Kierowanie się w swoich działaniach:**
  - **zasadą solidarności**, zakładającą współodpowiedzialność władz publicznych w łagodzeniu nierówności wynikających z gospodarki rynkowej,
  - **zasadą partnerstwa**, zakładającą dbałość władz publicznych o realny dialog społeczny oraz współodpowiedzialność organizacji obywatelskich za współuczestnictwo w realizacji polityk publicznych,
  - **zasadą pomocniczości**, zapewniając podmiotom ekonomii społecznej suwerenność w definiowaniu i realizacji zadań publicznych,
  - **zasadą zaufania**, zgodnie z którą przeciwdziałanie patologiom nie powinno utrudniać działań na rzecz dobra wspólnego.

IV.

Strony postanawiają, iż realizację Paktu monitorować będzie Zespół ds. rozwiązań systemowych ekonomii społecznej, zaś jego podpisanie jest otwarte dla wszystkich organizacji, inicjatyw i podmiotów, uznających postanowienia Paktu realizujący działania w zakresie ekonomii społecznej.

Otwartość Paktu oznacza również, że nie wyczerpuje on wszystkich kierunków działań i rozwiązań, które potrzebne są dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Propozycje mogą być zgłaszane Zespołowi ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej i zostaną uwzględnione w trakcie prac programowych, prawnych, finansowych i edukacyjnych.